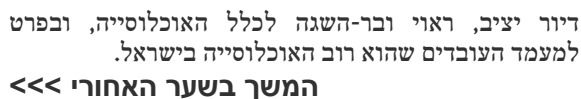

משבר הדיור
הממשלה לא מעוניינת להתמודד עמו

משבר הדיור ונטל ההוצאות

עליית מחירי הדיור והעדר החלופה של דיור ציבורי מסוכסד המיועד לשכבה רחבה באוכלוסייה, גורמים לכך שבישראל נטל ההוצאה על דיור גבוה במיוחד, בעיקר בקרב העובדים והאזרחים החיים בעוני. כפי שעולה מנתוני הארגון לשיתוף פעולה ופיתוח כלכלי (OECD), בישראל יותר ממחצית (54.1%) ממשקי הבית בשני העשירונים התחתונים של ההכנסה מוציאים יותר מ-40% מהכנסתם הפנויה על דיור. נטל הוצאה כבד זה פוגע ברמת החיים ובאפשרות לממן הוצאות נדרשות אחרות.

ועוד: משבר הקורונה, שגרם לפגיעה בתעסוקה ובהכנסות בעיקר של שכירים בעלי הכנסה נמוכה, רק החמיר את המצב, והגדיל את הקושי של העובדים ובני משפחותיהם להשיג דיור איכותי ובמחיר סביר. עקב זאת, גובר ההכרח לנקוט במדיניות מתקדמת וחברתית שתאפשר

סליחה שביקשתי להצביע עבור מרצ

"אין לתמוה על תמיכתם של נפתלי בנט, יאיר לפיד, גדעון סער, אביגדור ליברמן ואפילו לא מרב מיכאלי בחוק האנטי אזרחות. הם מעולם לא היו לוחמים של זכויות אדם ורובם לא רואים בפלסטינים בני אדם. בשם קדושת הממשלה, מרצ ויתרה על דגל קדושת החיים וזכויות האדם ומתרת את זה. מרצ שוב אכזבה. אין לי אלא להתנצל על שפעלתי לחיזוקה בבחירות הקודמות. בחיי שחשבת שאפשר יהיה לשנות. מביטחה שזה לא יקרה שוב. יש גבול כמה געגועים לשולמית אלוני יכולים להחזיק מעמד. הגיע הזמן למפלגה חדשה שעבורה זכויות אדם אינן סחר-מכר, אלא ערך אמיתי. מרצ הנוכחית חדלה מלהאמין בו".

קרן הבר, "הארץ", 8.7

מרצ: סליחה שלא הבהרתי כלום

"בעוד כמה ימים ימלא חודש לכהונת הממשלה, שהוגדרה השבוע בעיתונות הבינלאומית 'הניסוי הגדול'. אנחנו במרצ הרגשנו את הניסוי הזה על בשרנו. במשך שבועיים חווינו שני משברים: 'פשרת אביתר', שהיא בעצם ניסיון להקמת מאוזן לא חוקי, וההצבעה על חוק האזרחות. שניהם נושאים בליבת האידאולוגיה של מרצ, בהם יש לנו עמדות ברורות ופעילות ותקיפה ומוכחת. התוצאה של כל אלה היא שממשלת הריפוי, שרוב אזרחי המדינה רוצים בה ומייחלים להצלחתה, צולחת את החודש הראשון מחוזקת ומאוחדת מתמיד. על אף אי ההסכמות, שהיו ועוד יהיו, אנחנו לומדים איך לנהל אותן, ובעיקר להשפיע לטובה על החיים של כל ישראלי".

השרה להגנת הסביבה תמר זנדברג באגרת לחברי מרצ, 9.7

לא הופתענו: התחנה הבאה במפלגת ימין

"קרן ההון סיכון סופטבנק של המשקיע היפני מאסאיושי סון ממנה את יוסי כהן, ראש המוסד היוצא, לתפקיד מנהל הפעילות בישראל. סופטבנק נחשבת כיום לקרן השקעות ההייטק הבולטת בעולם, עם השקעות ענק בחברות כגון אובר, עליבאבא, טיקטוק, דידי וקלרנה".

גלובס", 9.7

הסדר: המתנחל השודד לא יכול לגעת בשלל

"המנכ"ל החדש של משרד הפנים יאיר הירש, שמתגורר במאחז קידה בבנימין במבנה שמעמדו התכנוני לא הוסדר (לא חוקי), חתם על הסדר למניעת ניגודים עניינים ובו התחייב להימנע מטיפול בנושאים הקשורים במאחז".

צבי זרחיה, "כלכליסט", 11.7

ייעוץ פוליטי מהיבנים

"המינוי של איקי כהן כיועץ פוליטי חדש של יו"ר הליכוד יכול להביך מאוד את נתניהו על רקע התבטאויות עבר קיצוניות שלו, ולאחר שפטר מרשות הדואר בעקבות דו"ח מבקר המדינה. בשנה וחצי האחרונות העלה ציוצים ופוסטים ברשתות החברתיות שבהם לא בחל באיומים ובגידופים. בפברואר 2020 השיב לאיש שמאל שהתווכח איתו: 'בן כלב זונות. מאחל לך שתמות כלב בן כלב. מביט לרצוח אותך ברגע שאראה אותך'. לאדם אחר ברשת כתב: 'תקשיב, חתיכת כלב. שלא תפגוש אותי ברחוב כי אתה גמור'".

זבל קרני, "דיעות אחרונות", 9.7

חדשות 12: שמור לי ואשמור לך

"קרן מרציאנו, העורכת הכלכלית של חדשות 12 וכתבת בכירה בחברה, הנחתה כנס של גוף לובי מסחרי גדול. בחברת החדשות סירבו לומר אם מרציאנו קיבלה תשלום עבור ההנחה, או מה היה גובה התשלום. בחדשות 12 סירבו גם להגיב לשאלה האם עיתונאים בחברת החדשות מורשים לקבל כסף ממושאי הסיקור שלהם".

שוקי טאסיג, "העין השביעית", 8.7

דברים בשם אומרם

המפתח בידי הרשימה המשותפת

"לדעת היועץ האסטרטגי ישראל בכר 'הרשימה המשותפת היא שתקבע את הישרדותה של הממשלה. המאבק בין מנסור לטיבי הוא הסיפור האמיתי. קו השבר הוא לא במפלגות הציוניות, אלא רע"מ מול המשותפת".

ערוץ 7, 9.7

מכתבים למערכת

מעשים חשובים יותר מדיבורים

אני מודה שלאחרונה הייתי מרוצה בכל פעם ששמעתי התבטאויות נחרצות ומדויקות של חברי כנסת מהמשותפת, מרצ והעבודה נגד התוכנית של ליברמן לגזול סבסוד לחינוך של אלפי ילדים. יש גם ח"כים (ושרים) ששותקים, לא מעט, וזה מרתיע ומעורר חשד – אבל העמדה הדומיננטית בקרב הפעילים המרכזיים וחברי הכנסת של השמאל היא בכיוון הנכון.

אני יודע שיש רבים בשמאל שתומכים או אדישים ביחס לתוכנית, ויש כאלה ששונאים עניים וחרדים לא פחות מהימין, ואני יודע שהם לא מעטים. אין לי שיש איתם, באמת שהם לא מעניינים אותי. עם כל הכבוד, ואין הרבה, לכל מיני עמודי פייסבוק וצייצנים במשרה מלאה – לא מאד איכפת לי מה הם אומרים... אני מיושן בקטע הזה: אני, כמו פעם, מסתכל על מפלגות, ארגונים ותנועות מסודרות – ושם המצב טוב בהרבה מאשר בטוויטר, וגם חשוב יותר.

אבל הקטע המיושן הזה של להסתכל רק על גופים פוליטיים ממוסדים ומאורגנים הולך לשני הכיוונים: חברי כנסת, מפלגות, ארגונים וגו' הם לא צייצני רשת או כותבי מאמרי דעה. הם אנשים פוליטיים, מנהיגים פוליטיים של תנועות פוליטיות ויש להם תפקיד פוליטי. להתבטא נגד משהו, רהוט ככל שתהיה, זה לא פעולה פוליטית.

אם אתם נגד התוכנית או תפעלו כדי לעצור אותה. בכנסת, בממשלה, ברחוב – לא יודע איך, תחליטו ותפרסמו את האסטרטגיית הפעולה שלכם. יכול להיות שתיכשלו, יכול להיות שתצליחו חלקית, אבל חובתכם לפעול.

אם לא תעשו כלום אז הדעות שלכם, הציוצים והראיונות לא שווים יותר ממחשבות, התבטאויות וציוצים של פעילי מקלדת או טוקבקיסטים. אני נהנה לקרוא את מה שאתם כותבים, אבל אתם לא תיבחנו ביכולת הניסוח שלכם אלא בתוכנית העבודה שלכם – ואת זה עוד לא ראיתי.

רען שמש פורשנר, ירושלים

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל

zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

ארבע הערות על סכנת הגרעין

שחוקר את הערים המעורבות בישראל הדגיש את הצד האפל של הדרת הערבים הטמון במושג היאפי "התחדשות עירונית". מונטרסקו טבע את המושג "אתנו-ג'נטריפיקציה" כדי להדגיש את ממד הנישול הלאומי בתוך הג'נטריפיקציה המעמדית.

יעל שמריהו-ישרון מוסיפה מאפיין נוסף לג'נטריפיקציה בישראל, המייחד אותה מתהליכים דומים בארצות אחרות: הממד האידיאולוגי. בארצות אחרות עליית רמת החיים של בעלי האמצעים היא אינדיקטור דליל, אינה נחשבת למשימה לאומית, דתית או פוליטית. בישראל מיחסים הגרעיניים התורניים לפעולתם ערך לאומי ודורשים להתייחס לפועלם לא כאל תועלת אישית אלא כהקדבה שבעבורה הם דורשים, ומקבלים, תקציבים וזכויות-יתר מגופים עירוניים, ממלכתיים ומגיים תרומות בחו"ל.

המאבק ב'סכנה הגרעינית' מחייב שיתוף פעולה בין כל המגזרים. סכנת הגרעיניים התורניים אינה רק ביחסי יהודים-ערבים. מנהיגות השטח של הגרעיניים התורניים מורכבת מיוצאי ישיבות הר-המור, דור שני של מתנחלים. רובם אשכנזים בעלי השכלה (כללית ותורנית). הם אליטיסטים המאופיינים ב"כיתתיות שמרנית מהפכנית" שאינם מקבלים לתוכם מי שאינם כמותם מבחינה דתית ופוליטית. הגרעיניים המתחרדים אינם מתפללים, לומדים ומתחברים אפילו עם מסורתיים ודתיים אחרים.

בציבור הציוני-דתי עצמו נמתחת עליהם ביקורת קשה. מבחינה ארגונית הגרעיניים הם עמותות פרטיות השואבות למסודותיהם, בכוח קשריהם הפוליטיים, את תקציבי החינוך, הדת והרווחה בעיירות הפיתוח ובערים המעורבות. הגרעיניים טפילים על חשבון אוכלוסיות אחרות. הם נמצאים בקצה הימני של המפה הפוליטית בישראל וחופפים חלקית לכהניסטים. הם מאיימים לנתץ את מערכת היחסים היהודית-ערבית, הבינעדתית, החילונית-דתית, המגדרית והמינית בתוך ישראל. כחלק מ"תנועת המקדש" הם דוחפים גם לפיצוץ דתי סביב אל-אקצה. נתניהו מעודד את תנועת הגרעיניים התורניים ומסתייע בהם. אופוזיציה לחזון הגרעיני של נתניהו מחייבת מאבק משותף, כל-מגזרי, נגד חרחור מלחמה עם איראן ונגד הגרעיניים התורניים.

אבישי ארליך

כ-700 פלסטינים נעקרו מבתיהם מתחילת השנה

מאז תחילת 2021 רשויות הכיבוש הישראליות הרסו, אילצו בני אדם להרוס או תפסו לפחות 474 מבנים בבעלות פלסטינים ברחבי הגדה המערבית, בהם 150 מבנים במימון תורמים. צעדים אלה גרמו לעקירתם של 656 בני אדם, בהם 359 ילדים. כך מסר (17.7) המשרד לעניינים הומניטריים של האו"ם בשטחים הכבושים.

לדברי הארגון, "לעומת התקופה המקבילה ב-2020, מייצג נתון זה גידול של 32% במספר המבנים שנהרסו או נתפסו, גידול של 145% במספר המבנים במימון תורמים שנהרסו או נתפסו, וגידול של 70% במספר בני האדם שנעקרו, לרבות גידול של כמעט 75% במספר הילדים שנעקרו מבתיהם,."

סכנת הגרעין האיראני היא הסחת דעת. במאמר מנומק שפורסם ב"הארץ" קרא לאחרונה נח שמיר, פסיקאי-אטום ישראלי בכיר, תיגר על התזה הבייסטית שהגרעין האיראני הוא איום קיומי על ישראל. לטענתו, תוכנית הגרעין האיראנית אינה מכוונת דווקא נגד ישראל ולדעתו אין לאיראן כוונות לתקוף את ישראל בנשק גרעיני.

לישראל, אומר שמיר, יש כ-200 ראשי נפץ גרעיניים שהם יותר מהרתעה מספקת. שמיר מצטרף בכך למומחים אחרים שרואים במרכזיות המזויפת שהוקנתה לגרעין האיראני בתקופת נתניהו סכנה גדולה והסחת דעת מסכנות אחרות. בהקשר זה: השבוע פרסם השבועון "ניו-יורקר" ראיון עם יועצו הצבאי הראשי של טרמפ, הגנרל מארק מילי. לדבריו טרמפ רצה, בהשתדלותו של נתניהו, להתחיל במבצע צבאי באיראן לאחר הפסדו בבחירות ולפני כניסת בידן לנשיאות.

סכנת הגרעיניים התורניים. לעומת אי הסכירות של סכנה גרעינית מאיראן, יש לישראל "בעיית גרעין" אחרת, אמיתית ולא מפוברקת. סכנה זו אינה מגיעה מאיראן אלא מהשטחים הכבושים ב-67' אל תוך ישראל של 48'. היא לא סכנה מרחוק אלא סכנה מ"הבית היהודי" השואף להפוך את החברה בישראל למדינת אפרטהייד תורנית.

הכוונה היא לסכנת הגרעיניים התורניים. בישראל פועלים היום כ-70 גרעינים תורניים. גרעינים אלה פשטו, כבר משנות ה-90, מהשטחים הכבושים לתחומי הקו הירוק בסימא "להתנחל בלבבות". מטפורות "כיבוש השממה" ו"גאולת הקרקע" הורחבו מנישול גאוגרפי גם לטיהור תודעתי ותרבותי: לכיבוש ולגאולת לבבות הישראלים שלתרבותם ולערכיהם ביום "התורניים-לאומיים".

אחרי תהליך אוסלו, רצח רבין וההתנתקות, גברה אצל ותיקי גוש אמונים התחושה של מיעוט מבודל וזו דחפה את מנהיגיהם, תלמידי הרבנים צבי יהודה קוק וצבי ישראל טאו, להתחרדות בהשקפת עולמם המשיחית. הגרעיניים התורניים רואים בעצמם "תרבות אלטרנטיבית" למשטר הדמוקרטי ליברלי, כביכול, שישראל הרשמית מתנאה בו. הגרעיניים התורניים הפכו חוד החנית של מפלגת הציונות-הדתית ביהוד הגליל, בהשתלטות על עיירות הפיתוח, בהתנחלות ובערים המשותפות, בהדתה בערים ובשכונות המבוססות, במסע נגד שילוב ושוויון לנשים במרחב הציבורי ובהכפשת הקהילה הלהט"בית. בפוגרומים שאירעו במאי השנה היו הגרעיניים התורניים הקטליזטור שפוצץ את יחסי היהודים והערבים בערים המעורבות. הם התנהגו כמיליציות חמושות פשיסטיות.

אתנו-ג'נטריפיקציה אידיאולוגית. במאמר באתר "שיחה מקומית" כינתה ד"ר יעל שמריהו-ישרון מאוניברסיטת בן-גוריון את תופעת הגרעיניים התורניים בשם "אתנו-ג'נטריפיקציה אידיאולוגית". ג'נטריפיקציה היא מושג סוציולוגי המתייחס לתהליכי שינוי אורבני שבמהלכם משתנה אופיים של אזורים דלים כתוצאה מכניסת אוכלוסיות עשירות הקונות את האזור ומשנות אותו תוך בנייתו מחדש. בתהליך נדחקות האוכלוסיות הוותיקות החוצה ונאלצות לגלות לפריפריות יותר נדחות ומנוחשות. בגלל אופייה של העיר המודרנית, התהליך הקפיטליסטי הזה אינו רק נישול חסרי ההון. למנושלים יש בכל מקום, מסיבות היסטוריות, גם מאפייני זהות: עדתיים, גזעיים, מגדריים, תרבותיים ולאומיים. האנתרופולוג ד"ר דניאל מונטרסקו

חד"ש מתנגדת לתקציב של ליברמן

ח"כ איימן עודה (חד"ש), יו"ר הרשימה המשותפת, התייחס בסוף השבוע (17.7) לפרסום של מוחמד מג'אדלה באולפן שישי בחדשות 12, לפיו כתב בקבוצת הוואטסאפ של חברי החזית: "חברים, אין מצב שנצביע בעד התקציב". במהלך ריאיון עם רינה המצליח בתוכנית "פגוש את העיתונות", אישר ח"כ עודה את תוכן ההדלפה: "העמדה שלנו היא נגד תקציב שפוגע במוחלשים. נצביע רק לפי הערכים שלנו".

בהמשך הדגיש: "אנחנו נגד התקציב שמנהיג איווט ליברמן, אדם ימני קיצוני שרוצה להעלות במצע הכלכלי שלו את גיל הפרישה". בהמשך הצביע על היתרונות שבפרסום עמדת הסיעה: "זה טוב שמה שאנחנו כותבים בוואטסאפ מגיע למהדורה. אנחנו נגד התקציב לטובת ההון של ממשלת בנט-לפיד".

בהתייחסו לרע"מ התומכת בממשלת הימין, אמר ח"כ עודה: "מנסור (עבאס) בינתיים לא הביא שום דבר. אנחנו הבאנו תוכנית כלכלית של מיליארדים ויותר חשוב מזה – אנחנו, הרשימה המשותפת, הפלנו את חוק האזרחות. מה שמעניין את נתניהו זה להפיל את בנט – אותנו מעניין לקדם את יישום הערכים שלנו". עודה הזכיר במהלך הריאיון כי סיעתו אינה חלק מהממשלה ולכן היא מצביעה רק לפי המצפון הערכי שלה. "תראי את מרצ", הוא השווה. "הם מצביעים בעד חוק האזרחות. יש שיקולים של קואליציה להצביע, לא משנה מה הנושא, רק כדי שהממשלה תחזיק מעמד. באופוזיציה השיקול הוא להפיל את הממשלה".

יצוין שבחוק ההסדרים הנלווה להצעת תקציב המדינה (ר' גיליון "זו הדרך" 14.7) נכללו הטבות מס חריגות לבעלי ההון. על פי "דה מרקר" (19.7) יגדלו ההטבות לבעלי ההון שמשקיעים בסטארט-אפים בתחילת דרכם.

החוק בגרסתו הקודמת כמעט לא נוצל על ידי משקיעים למרות שהעניק הכרה בהשקעה כהוצאה הוגנת. לכן מציע האוצר להעניק למיליונרים הטבה נוספת – שבפרשנות מסוימת יכולה להפוך לפטור מלא ממס לתמיד. "אגף התקציבים במשרד האוצר ממשיך להחזיק בעמדות כלכליות ניאוליברליות שמקדשות את האינטרסים של בעלי ההון", נאמר בדיעה.

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

הקואליציה הכשילה הקמת ועדת חקירה לפשיעה בחברה הערבית

מליאת הכנסת דחתה בשבוע שעבר (14.7) הצעה של הרשימה המשותפת להקמת ועדת חקירה פרלמנטרית על הנושא: "מחדלי המשטרה מול ארגוני הפשיעה בחברה הערבית" שהגיש יו"ר המשותפת, ח"כ איימן עודה (חד"ש). אחרי שנפלה ההצעה זעמו חברי המשותפת על נציגי רע"מ, בהם היו"ר ח"כ מנסור עבאס, ומרצ שהצביעו נגד ההצעה "בגלל המשמעת הקואליציונית".

"מתחילת שנה זו, 2021, נרצחו 61 אזרחים ערבים", התריע עודה בפתח נאומו במליאה. "הם הותירו אחריהם 207 ילדים יתומים. לפני שעה וחצי נרצח בקר נאטור בקלנסואה. שישה ילדים נותרו יתומים. במהלך שלושה חודשים נורו גם שלושת האחים של בקר - אדהם, סאלח ומחמוד - אבל אין פיענוח". הוא המשיך והדגיש: "יש נרצחים, אבל אין רוצח. ב-2020 נרצחו 113 אזרחים ערבים. פיענוח התיקים עומד על 20 אחוז, השיעור הכי נמוך בעולם כאשר במדינת ישראל הנרצחים הם ערבים. בגדה המערבית, למשל, שם חיים 3 מיליון פלסטינים, נרצחו 27 אנשים, ו-25 תיקים פוענחו. האם זו רשלנות או פשוט גזענות? האם הערבים שקופים בעיני המשטרה?"

רגע לפני ההצבעה קרא עודה מדוכן הנואמים לח"כ מוסי רז ממרצ להצביע בעד ההצעה, אך פנייתו לא הועילה. "אני מסתכל עליך", קרא עודה לרז. "אני יודע כמה אנחנו קרובים בדעות. בנושא של אלימות ופשיעה, אל תשמע לנפתלי בנט. תעמוד לצידנו בצורה איתנה, עקרונית". עודה התייחס לפרסום בחדשות 13 לפיו ראשי ארגוני הפשע בחברה הערבית מקבלים חסינות מהמשטרה, משום שהם סייענים של שב"כ. "זה צריך היה להרעיד את אמות הסיפים בבניין זה", אמר.

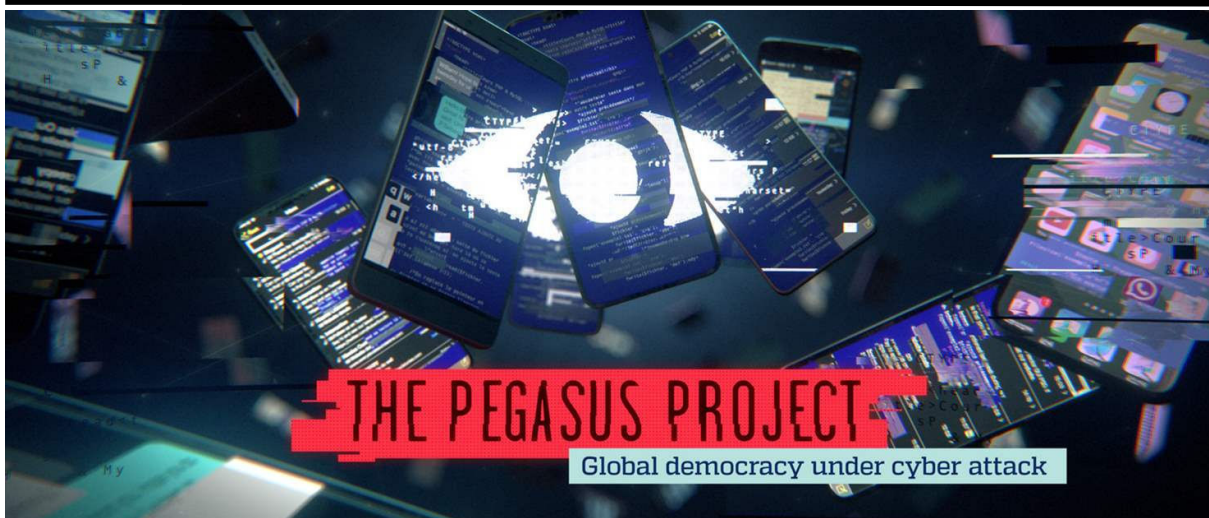
ההצעה נפלה ברוב של 57-54, כך שאם רע"מ או מרצ היו תומכות בה היא הייתה מאושרת. חבר הכנסת עופר כסיף (חד"ש) – הרשימה המשותפת) קרא במליאה לעבר חברי הקואליציה: "שלא תבואו לבקש מאיתנו אחר כך שנעזור לכם". לאחר ההצבעה פרסמה הרשימה המשותפת תגובה על הפלת ועדת החקירה לנושא האלימות והפשיעה בחברה הערבית: "ההצבעה של מרצ ורע"מ היא פגיעה קשה במשפחות הקורבנות בחברה הערבית. שני קולות היו חסרים בהצבעה על הקמת ועדת חקירה שהייתה יורדת לעומק אסון האלימות והפשיעה בחברה הערבית ומניעה תהליך של צדק ושל ריפוי. סיעות רע"מ ומרצ בחרו להתנגד והכשילו את ההצעה".

ח"כ כסיף הגיב על הפלת ועדת החקירה באומרו: "עצוב לי מאד שאנשים בהם ראיתי שותפים למאבקים רבים הם שהפילו כינון ועדה לחקירת האלימות והפשיעה בחברה הערבית. רע"מ ומרצ, אתם מזדנבים אחרי בנט וסער. עליכם לעשות חשבון נפש".

הרשימה המשותפת למען קורבנות אונס

בתמיכת הרשימה המשותפת שבאופוזיציה, אישרה מליאת הכנסת בשבוע שעבר (14.7) בקריאה טרומית הצעת חוק לשמירתן ללא הגבלת זמן של דגימות שנלקחו מנפגעות ונפגעי עבירות מיין. 51 חברי כנסת - כולם מסיעות הליכוד והמפלגות החרדיות - הצביעו נגד היוזמה, ו-64 ח"כים תמכו בה.

יוזמת החוק, חברת הכנסת מירב בן ארי (יש עתיד), אמרה לאחר ההצבעה כי התנהלות האופוזיציה ברובה בהצבעה "הייתה בושה גדולה לכנסת ישראל - העדפת שיקולים פוליטיים על פני נפגעות ונפגעי תקיפה מינית".

חברה ישראלית בשירות ההון והשלטון

העיתונאים נגד פגסוס

מדינות שסומנו כמטרות פוטנציאליות לתוכנה בין 2016 ליוני 2021, בהן אזרבייג'ן, הונגריה, הודו ומרוקו – מדינות שבהן המתקפות נגד התקשורת העצמאית התעצמו. בין יעדי ההתקפה גם העיתונאית של היומון הקומוניסטי הצרפתי "הומניטה", רוזה מוסאורי, המסקרת את צפון אפריקה.

יוסי אבו

ישראל מסרבת להסגיר חשוד שעשה שימוש בתוכנת הריגול

ממשלת ישראל לא מוכנה להסגיר למקסיקו את תומאס זרון דה לוסיו, בכיר לשעבר בפרקליטות המדינה, החשוד במעורבות בשורה של פרשות, ובהן עינויים, סילוף ראיות ומעילה בעשרות מיליוני דולרים. בנוסף, הוא דרוש לחקירה בארצו גם בקשר לרכישת מערכות פגסוס מחברת אן.אס.או. הישראלית לריגול אחר עיתונאים ואנשי ציבור. גורמים במקסיקו מאשימים שהקשרים של זרון עם חברות ישראליות סייעו לו להימלט לישראל. על כך פורסם (17.7) בעיתון "ניו יורק טיימס".

זרון, שכיהן כראש יחידת החקירות הפליליות בתקופת ממשלו של הנשיא לשעבר אנריקה פניה נייטו, היה אחראי לחקירת החטיפה והטבח של 43 סטודנטים מבית ספר לחינוך באויצינאפה ב-2014. זרון היה אחראי לגיבוש הדו"ח הרשמי על הפרשה שפורסם תחת הכותרת "האמת ההיסטורית", אבל ועדת חקירה בינלאומית דחתה את מסקנות הדו"ח, וכך גם הממשל הנוכחי, שפתח מחדש את חקירת הפרשה. על פי החשדות נגדו, במהלך החקירה היה זרון מעורב בעינויים של חשודים, מהם ניסה לסחוט הודאות, ובסילוף ראיות.

ב-26 בספטמבר 2014 נחטפו 43 סטודנטים להוראה בעיר איגואלה שבמחוז גררו המקסיקני. הם נסעו באותו יום לאיגואלה כדי להשתתף בהפגנה נגד המדיניות הכלכלית הניאו-ליברלית של ממשלת פניה נייטו וכדי להביע תמיכה במחאת איגודי המורים שדרשו תוספות לתקציב החינוך. במהלך הנסיעה עצרה אותם המשטרה המקומית והתפתח עימות. הפרטים על האירועים בזמן המעצר ואחריו עדיין אינם ברורים, אך על פי החקירה הרשמית הועברו הסטודנטים העצורים לידי ארגון הפשע "הלוחמים המאוחדים" העוסק בין היתר בסחר בסמים ולו קשרים הדוקים עם גורמי אכיפת החוק, ולאחר מכן עונו ונרצחו.

ארגון העיתונאים בישראל גינה השבוע (19.7) בחריפות חברת הריגול הפרטי הישראלית אן.אס.או. "אנו מודאגים מהפגיעה בחופש העיתונות באמצעות תוכנה של החברה הישראלית" – נמסר בהודעה לעיתונות של הארגון. ארגון העיתונאים מאגד כשלושת אלפים עיתונאים בכ-25 גופי תקשורת.

"ארגון העיתונאים בישראל מודאג מהדיווחים על כך שתוכנה של החברה הישראלית אן.אס.או. שימשה למעקבים אחר עיתונאים ברחבי העולם וסייעה לפגוע בהם, בעבודתם ובחופש העיתונות", נמסר בהודעה הקצרה שהדגישה: "עיתונאים הם שליחי ציבור, שמשרתים את האינטרס הציבורי ולכן לא רק שאסור לפגוע בהם, יש לעשות כל מאמץ לאפשר להם לבצע את עבודתם".

בתוכנת הריגול פגסוס נעשה שימוש כדי לקדם הפרות זכויות אדם ברחבי העולם בהיקף אדיר. תמונה זו עולה מתחקיר נרחב ביותר של דליפת יותר מ-50 אלף מספרי טלפון של מטרות פוטנציאליות למעקב. הרשימה כוללת ראשי מדינות, פעילי זכויות אדם ועיתונאים – לרבות בני משפחתו של העיתונאי הסעודי שנרצח ג'מאל חשוקג'י.

פרויקט ההתנגדות לפגסוס הוא שיתוף פעולה פורץ דרך של יותר מ-80 עיתונאים מ-17 כלי תקשורת ב-10 מדינות. לתיאום אחראי הארגון "פורבידן סטוריס" ("סיפורים אסורים") שמושב בפרזי, ואת התמיכה הטכנית לתחקיר העניקו מעבדות המחקר של ארגון זכויות אדם הבינלאומי אמנסטי. "פרויקט פגסוס חושף את אופן השימוש בתוכנה – הנשק המועדף על ממשלות דכאניות שפועלות להשתתק עיתונאים, לתקוף פעילים ולרסק מחאות, תוך הצבת חייהם של אינספור בני אדם בסכנה", אמרה אנייס קלמאר, מזכ"ל אמנסטי. במסגרת התחקיר זוהו עד כה לפחות 180

עיתונאים ב-21

בין שדרות רוטשילד לכיכר פריס: מחשבות על מחאה בישראל

עשור למחאה החברתית

"זה הזמן להעמיד את הממשלה בפני דרישה מאוד ברורה – הזכות לקורת גג היא זכות בסיסית. היא צריכה להיות מעוגנת בחוק יסוד ולחייב את השלטון לפעולה. לבנות דיור ציבורי. לא לפנות אנשים לרחוב. לא לגרום לזכאים לדיור ציבורי להמתין שנים בתור לדירה. לא לגרום לנו להוציא את רוב השכר שלנו על דיור. לתת לאנשים שחיים פה ביטחון בקורת הגג." דרישות אלה ניסח פורום הדיור הציבורי בראשות ח"כ לשעבר דב חנין (חד"ש) ביולי 2016, חמש שנים לאחר המחאה החברתית שפרצה בקיץ 2011. הקיץ אנו מציינים עשור לאותה מחאה, שהפכה שם דבר בציבוריות הישראלית. היו שהצביעו על הקו המקשר בינה לבין מחאת בלפור שהסתיימה זה עתה – שתיהן יצאו נגד קשרי הון-שלטון והשחיתות. אולם ההתפכחות הציבורית, אז כן עתה, נותרה מוגבלת: האם שחיתות היא נחלתם של אישים כמו אליעזר פישמן, נוחי דנקנר ובנימין נתניהו, או טמונה בשיטה שיצרה את פישמן, דנקנר ונתניהו?

"צדק חברתי" על מגוון הטייתיו הפך מאז 2011 מטבע לשון. כולם רוצים להיות "חברתיים" - מדוכני פלאפל ועד חברי כנסת ממולחים כמו משה כחלון ויאיר לפיד, האחד מנכ"ל בזק והשני - ראש הממשלה החליפי. בתי קפה "חברתיים" היו פופולריים מיד לאחר המחאה, והם ביטאו את קו המחשבה הצרכני שרווח בה: אם הבעיה היא יוקר המחיה, הפתרון הפשוט הוא הקמת עסקים "הוגנים" שימלאו את הצורך של הציבור לגנום כוס קפה במחיר השווה לכל כיס.

לתקשורת היה חלק לא מבוטל במסגור המחאה כ"לא פוליטית" ובהחלפה של השפה הפוליטית הממשית בשפה סימבולית. במקום לדון בזכות לקורת גג, בזכות לבריאות ובזכות לחינוך, התווכחו בתקשורת על סמלים כמו "שדרות רוטשילד" ו"סושי". כך מסרסים מחאה והופכים אותה לדבר מה נלעג.

אף על פי כן, כיסאו של ראש הממשלה דאז נתניהו רעד. מעל דוכן הכנסת הוא אמר: "גל פופוליסטי שוטף את המדינה", וניסה לשבות את לב הציבור בדימוי של עץ הכסף, המסמל לשיטתו את הכלכלה החופשית: "העץ מניב פירות, אפשר לקטוף ולקטוף. אחרי זמן, סיימת לקטוף ולא השקית ולא גזמת את הענפים, העץ קמל ובסוף לא יהיו עוד פירות. אני חושב שהפתרונות חייבים להינתן תוך כדי שמירה על העץ, שהוא הכלכלה החופשית והדינמית שלנו".

ניתוחים רבים ניסו להסביר את כישלון המחאה של 2011. אך הניתוק בין מרכז המחאה בשדרות רוטשילד למוקדים בפריפריה נבע בין השאר מעמעום המסרים המכוון שנקטו מובילי המחאה, אשר השתמשו במושג "צדק חברתי" במקום לקדם דרישות קונקרטיות. המוחים בפריפריה, לעומת

זאת, תבעו לא "צדק חברתי" אמורפי, אלא ללחוץ על הממשלה לנקוט צעדים כלכליים ברורים.

חלק לא מבוטל מהאחריות לקו של המחאה מוטל על כתפיהם של מוביליה ובראשם דפני ליף, שניסיונם הפוליטי נמצא לוקה בחסר. המחאה שהובילה ליף הייתה ביסודה מחאה פרסונלית שניסתה להתרחב לממד אוניברסלי. כמותה, מובילי המחאה ברובם לא ניתחו את המציאות בכלים ביקורתיים. לבסוף הם נשברו ונעלמו מהזירה הציבורית (כמו ליף) או נטמעו בממסד הפוליטי, ובסופו של דבר גם נפלטו ממנו (כמו סתיו שפיר ואיציק שמולי). לתנועת שינוי מצליחה דרושה מנהיגות נחושה ובעלת ניסיון. קשה לדמיין את המהפכה הקובנית ללא צ'ה גווארה ופידל קסטרו, ובלתי-אפשרי לדמיין את מהפכת אוקטובר ללא ולדימיר לנין ולאון טרוצקי.

אוהלים בשדרות רוטשילד, קיץ 2011 (תמונה: ויקימדיה)

אחד ממובילי המחאה, רגב קונטס, ערך לאחרונה חשבון נפש ציבורי בראיון לווינט (1.7): "יצאנו עשרה אנשים עם האוהלים שלנו פה בקטע שהוא חצי אקט ילדותי, מחאה נורא תמימה, והפכה להיות המחאה החברתית הגדולה ביותר שהייתה אי פעם". אני סבור כי דבריו אלה מתארים היטב את השתלשלות העניינים. המחאה תפחה לממדים שאיש לא

צפה, כפי שקרה גם למחאת בלפור. קשה עד בלתי-אפשרי לחזות מתי תתגבש תנועת מחאה אדירת ממדים, אך ניתן להיות מוכנים כאשר היא מגיעה ולכוונה ליעד הנכון.

נדמה כי הציבור הרחב הפיק שני לקחים עיקריים מהמחאה: ראשית, נוכח כישלון הנהגת המחאה, התפתחה תפיסה לפיה מנהיגות ריכוזית היא נקודת תורפה פוליטית. שנית, הסיסמה "צדק חברתי" נתפסת כעמומה וכרחבה מדי, ומה שדרוש למחאה מוצלחת הוא מסר פשוט ודרישה קונקרטית. מחאת בלפור אימצה מסקנות אלה. היא פעלה ללא הנהגה ברורה, תוך התמקדות בלוגיסטיקה ובהנעת המונים. המסרים של מחאת בלפור היו פשוטים עד כדי כאב: המילה "לך" התנוססה על חולצות ועל דגלים, כשמסביבה מככבים מספרי הקסם 1000, 1000 ו-4000. שוב אותו מיקוד בשחיתות פרסונלית, אלא שאת פישמן ודנקנר החליפו פאקר ומילצ'ן.

כדי לא לעשות שוב אותן טעויות במחאה ההמונית הבאה, חיוני להציב במרכזה מסרים פוליטיים-חברתיים ברורים המגובים בתוכניות וביעדים. הנהגה מרכזית כשלעצמה איננה נקודת תורפה כי אם תנאי הכרחי למחאה קוהרנטית שבכוונה לממש את היעדים הפוליטיים שהציבה לעצמה.

זוהר אלון

פועלים מייצרים אסלות במפעל "חרסה" בבאר-שבע, פברואר 1959 (צילום: פריץ כהן / לשכת העיתונות הממשלתית)

מחקרים חדשים בהיסטוריה של העובדים במדינת ישראל

תאונות עבודה בניין: מאבק הנמשך עשורים

והעובדים היא: "לעסוק בחיי היום-יום של הפועל והפועלת; אין להתמקד רק במנהיגים; יש לתת קול לציבורים שנעלמו ונאלמו ולחוש אמפטיה כלפי המנוצלים".

על הבורגנות החלוצית

בשבוע בו נהרגו פועלים בניין רבים, ד"ר בן זאב הקדיש את דבריו למחקרו בנושא ההיסטוריה של הבטיחות בעבודה בענף הבנייה בארץ. במהלך הרצאתו הציג בן זאב פרסומים בנושא בעברית ובערבית משנות ה-30, לרבות חוברת המנתחת מנקודת מבט מרקסיסטית את הסיבה לתאונות ומי מרוויח מהזלזול בבטיחות.

לדבריו, ענף הבנייה בישראל תמיד היה מסוכן הרבה יותר עבור עובדיו בהשוואה למצב בעולם. מסוכנותו של הענף גברה לאחר כיבוש השטחים הפלסטיניים ב-1967 – "עובדים זולים, עבודה זולה ורווחים גדולים". עוד הדגיש שבניגוד לאיגודים מקצועיים בעולם, ההסתדרות לא שמה את הבטיחות בעבודה בראש מענייניה. כבר בשנות ה-70 "פרץ מרד בשורותיה", כהגדרתו, בדרישה מהנהגה להיאבק בתאונות העבודה. בתשובה לשאלה הוא קשר את רמת ההתארגנות הנמוכה בענף הבנייה עם מספר התאונות הקטלניות הרבות. "בכל העולם, ככל שעובדי הבניין מאורגנים יותר, כך מספר התאונות הוא קטן יותר", אמר.

ד"ר מגור וד"ר בר-און-ממן הציגו שני מחקרים משלימים. לדבריה של בר-און-ממן, אלה "מחקר אחד מלמעלה ומחקר שני מלמטה". מגור התמקד בתפקיד ההסתדרות בקידום מדיניות התיעוש בשנות ה-50 וה-60, בייחוד של זרועותיה בחברת העובדים: קונצרן כור וסולל בונה.

בר-און-ממן חקרה שני מפעלי ייצור שהקימה ההסתדרות בשנות ה-50 בבאר-שבע ("חרסה") ובאופקים ("אופק"), יישובים שהיו אז מוכי אבטלה. כותרת ההרצאה הסגירה את מסקנותיה: "כור במחצבת העם – ההסתדרות בחרושת הדרום בשנות החמישים". החוקרת עקבה אחר חלוקת העבודה המעמדית-עדתית במפעל החרסינה הגדול בבאר שבע ובמפעל הטקסטיל הקטן יותר באופקים. בשניהם היא מצאה אותו דפוס של ניצול העובדים, רובם יהודים מזרחים, בידי מנהליהם, שהוגדרו אז כ"בורגנות חלוצית".

מחקרים רבים העוסקים בהיסטוריה של מעמד העובדים והעבודה בישראל הוצגו בשבוע שעבר (12.7) בכנס שהתקיים באוניברסיטת תל-אביב. הכנס נערך ביוזמת החוג ללימודי עבודה לציון 100 שנה להקמת ההסתדרות. השתתפו בו כמה עשרות סטודנטים, חוקרים ואנשי אקדמיה יחד עם פעילים בהסתדרות ובכוח לעובדים.

בכנס המצומצם בלט היעדרם של ראשי ההסתדרות. זה ביטוי נוסף להפרדה הקיימת בישראל בין עולם העבודה לעולם המחשבה. הפרדה זו בין מעמד העובדים לאנשי הרוח מן השמאל פוגעת הן בעבודה המאורגנת והן באקדמיה הביקורתית. היא מגבירה את הניכור הקיים כלפי ההסתדרות וכלפי מאבקי העובדים בחוגים אינטלקטואליים מסוימים. פער זה התרחב בשנות כהונתו של היו"ר ארנון בר-דוד, שאף גירש משורות ההסתדרות את אחד האיגודים שעשויים היו לסייע לגישורו: ארגון העיתונאים.

בכנס השתתפו שני חוקרים ותיקים של היסטוריית העובדות והעובדים, פרופ' דבי ברנשטיין ופרופ' דוד דה פריס. לצידם השתתפו בכנס נציגים מדור החוקרים הצעיר: ד"ר שני בר-און-ממן, ד"ר ארז מגור וד"ר נמרוד בן זאב.

הקמת מפעל השוקולדה בקריית נצרת

פרופ' דה פריס, שהקדיש שנים רבות לחקר תולדות העבודה והעובדים בחיפה, עוסק כעת "בהקמת מפעל השוקולדה בקריית נצרת" כפי שהוגדר רשמית בסוף שנות ה-50 במסגרת הצעדים הממשלתיים לייחוד הגליל ולרחיקת רגליה של האוכלוסייה הערבית מאדמותיה המופקעות.

"קריית נצרת" היה שמה הראשון של נצרת עלית, נוף הגליל דהיום. מפעל השוקולד הוקם בעידודה של ממשלת בן-גוריון כאמצעי למשיכת תושבים לעיירה החדשה תוך הסתמכות על בעלי של המפעל צ.ד. מרמת גן, שמאוחר יותר נרכש על ידי המפעל ליבר, אשר נמכר בשנות ה-70 לעלית. באותן שנים ריכוז המפעל בידיו כ-70% מייצור הקפה והשוקולד בישראל. בעת הקמתו נאסרה העסקתם בו של תושבי נצרת הערבים "בגלל האופי הביטחוני של הייצור".

פרופ' ברנשטיין החלה כבר בסוף ה-70 לחקור את תולדות העובדים היהודים והערבים בחיפה המנדטורית, תוך התייחסות מיוחדת לנשים עובדות. גישה לחקר העובדות

ח"כ אינפרא-אדום בקשת הפוליטית

הכרתי את מוחמד נפאע בשנות ה-70 של המאה שעברה בפעילות בברית הנוער הקומוניסטי הישראלי (בנק"י). היינו אז חברי מזכירות התנועה ונפאע כיהן כמזכיר מחוז עכו. אחר כך פעלנו שנים ארוכות בוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הישראלית ובמוסדותיו.

בשנת 1990, לפי החלטת הוועד המרכזי, פרשו שלושת חברי הכנסת של חד"ש – מאיר וילנר, תופיק זיאר ותופיק טובי מן הכנסת, ושלושה אחרים נכנסו במקומם: האשם מחאמיד, נפאע ואנוכי. העבודה המשותפת בכנסת הייתה אינטנסיבית וחייבה תיאום והקשבה הדדית, וכך התגבשה בינינו ידידות ארוכת שנים.

נפאע הקדיש את רוב זמנו בכנסת לנושאים מרכזיים כמו הרשויות המקומיות הערביות, מצב מערכת החינוך ובניית שותפויות במערכות נגד ההתנחלויות, לסיום הכיבוש, לשלום ולדמוקרטיה. כאשר נציגי הליכוד הפריעו לו בהצגת הצעה דחופה בעניין צו גירוש שהוצא ל-12 אישים פלסטינים, השיב להם:

"איזה שקט אתם רוצים? הפלסטינים נאבקים למען חירותם. הם יישבו בשקט אם צה"ל ייצא משם. מה, הם צריכים לציית להוראות שלכם?"

הפשיט המובהק בכנסת של אותן שנים היה רחבעם זאבי, שהטיף בגלוי לטרנספר של האוכלוסייה הערבית. בתגובה לאחד מנאומי הטרנספר (19.6.1990), אמר נפאע מעל דוכן הכנסת: "זאבי וכל הטרנספריסטים הם חרב שלופה נגד העם הערבי הפלסטיני, נגד העם שלי, אבל גם נגד היהודים".

ביוני 1991 הודיע אריאל שרון, אז שר הבינוי והשיכון, שיערוך ביקור בוואדי עארה במסגרת מאמציו לקדם את תוכנית להקמת יישובים יהודיים באזור. ב-27 ביוני ערכנו סיור של סיעת חד"ש, שבמהלכו התעמתנו עם שרון. בהמשך, יחד עם פעילי התנועה, סימנו מחדש את הקו הירוק באזור.

נושא מרכזי בפעילותו של נפאע בכנסת היה ההתמודדות עם סכנת הפשיזם. בפברואר 1991 החליט ראש הממשלה יצחק שמיר לצרף לממשלה את שרון. כאשר עלה שרון לדוכן הכנסת ב-5 בפברואר להצהרת אמונים, נפאע ואני הנפנו במחאה טלאי צהוב. בתגובה הורחקו מחמש ישיבות מליאה. ניצלנו סעיף בתקנון הכנסת המאפשר למי שהורחק לערער על ההחלטה בפני המליאה. ב-25 בפברואר, במסגרת ערעורו על החלטת ההרחקה, אמר נפאע:

"המצפון שלי הוא השופט העליון בשבילי. לאדון זה אני דואג ואיתו אני מתייעץ והוא המצפן שלי... אני קומוניסט משנת 1965... לכן התכונה המאפיינת אותי ואת הפעילות היומיומית שלי שאני אנטי-פשיסט מובהק... אני נאבק נגד כל פנאטיות לאומנית, עדתית וחמולתית, גם ברחוב הערבי. ראיתי בזה בסופו של דבר בגידה לאומית, בגידה עדתית, בגידה חמולתית. ועל בסיס זה אני נגד הגזענות ונגד כל התבטאות גזענית..."

"אין אני בלב הקשת הפוליטית. אני האינפרא-אדום בקשת הזאת. זה עוזר לי מאוד לראות את חידק הגזענות, את חידקי הפשיזם. אני הרמתי את הטלאי הצהוב כאות אזהרה, אזעקת אמת, נגד נחש הצפע, נגד פשיסטים".

תמר גוז'נסקי

נפטר המנהיג הקומוניסטי והסופר מוחמד נפאע

אלפים ליוו את המנהיג הקומוניסטי והסופר מוחמד נפאע בדרכו האחרונה בהלוויה שנערך ביישובו, בית ג'ן, (16.7). בדברי ההספד בבית הקברות, אמר ח"כ עופר כסיף (חד"ש – הרשימה המשותפת): "מספרים שבהספד על מרקס נאמר עליו כי היה כלכלן אנגלי, סוציולוג צרפתי, פילוסוף גרמני, אבל מעל לכל – מהפכן אינטרנציונליסטי. בדומה אפשר לומר על חברנו היקר אבו הישאם כי היה סופר ערבי, פטריוט פלסטיני, אזרח לוחם צדק ישראלי, ובדומה למרקס – מהפכן אינטרנציונליסטי. אבל היה לו עוד דבר – חוש הומור נפלא. זכרונותי ממנו מלאים בצחוק ובדברים משעשעים, נוסף לרצינות הפוליטית, לנחישות הרעיונית ולדוגמא האישית. יהי זכרו ברוך".

המפלגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י) והחזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון (חד"ש) פרסמו הודעה משותפת בה נאמר "מק"י וחד"ש מרכינות ראשון בצער רב על מותו של מוחמד נפאע. הוא מילא תפקידים רבים במפלגה הקומוניסטית וביניהם – מזכ"ל ברית הנוער הקומוניסטי, מזכ"ל המפלגה הקומוניסטית וחבר כנסת מטעם חד"ש".

עוד נאמר בהודעה: "נפאע היה קומוניסט לוחם אשר הקדיש את חייו למאבקים רבים – היה ממובילי המאבק נגד גיוסם לצבא של הערבים הדרוזים, נאבק נגד הכיבוש והאימפריאליזם ועמד תמיד לצידם של המוחלשים בחברה. נפאע גם היה מוכר כסופר מחונן, מהבולטים בספרות הערבית בכלל, והפלסטינית בפרט. אנו שולחים את תחנומינו למשפחתו ולחבריו הרבים, ומאחלים שלא יידעו עוד צער. יהיו זכרו ומורשתו ברוכים".

נפאע נולד בבית ג'ן בגליל, למד בתיכון בכפר רמה ובהמשך – ספרות ערבית וערבית באוניברסיטה העברית בירושלים. היה חבר כנסת בין 1990 ל-1992 בסיעת חד"ש וכיהן במזכ"ל מק"י בין 1993 ל-2002, אז החליף אותו עיסאם מח'ול. בשנת 2007 נפאע נבחר שוב למזכ"ל מק"י וכיהן בתפקיד עד 2012. במשך שנים רבות היה עורך העיתון "אל אתיחאד". מאז סיים את תפקידו כמזכ"ל, הקדיש את רוב זמנו לכתיבה, לעבודה חקלאית ולפעילות במסגרת ועד היוזמה הדרוזי, שהיה ממייסדיו.

התרבויות הקדומות, שלפני גילוי אמריקה בידי האירופים התקיימו באזורים בהם שוכנות היום מקסיקו, גואטמלה, בליז, אל סלוודור וחלקה הצפוני של הונדורס, ייחסו לגידולי התיירס, הקקאו והמאגיי תכונות אלוהיות וסגדו להם. התערוכה ממחישה את ייצוגי הגידולים הללו באדריכלות, בפיסול ובכלי חרס ססגוניים. בתערוכה מוצגים מסיכות ענק, פסלים ותבליטים בצד כלי אוכל מארמון המלך האצטקי מוקטסומה השני ומאות פריטים נוספים.

התערוכה מתחקה גם אחרי השימוש הסמלי שנעשה בצמחי היסוד האלה לאחר הכיבוש האירופי וחדירת הנצרות, בימי המהפכה האזרחית המקסיקנית ובעידן המודרני והעכשווי. פרק זה מודגם במבחר מיצירותיהם של אמנים כגון דייגו ריברה, חוסה קלמנטה אורוסקו ופלור גרדוניו.

אייבון פלייטמן אצרה את התערוכה, שתהיה פתוחה עד 26 במארס 2022.

נמרוד עובד

תערוכה במוזיאון ישראל אלוהי התיירס ואדוני הקקאו

התערוכה חדשה במוזיאון ישראל בירושלים שכותרתה "אלוהי התיירס ואדוני הקקאו" חושפת לראשונה בארץ אוצרות ייחודיים של תרבויות האולמקים, המאיה והאצטקים. עמים קדומים אלה באמריקה התיכונה בייתו את צמחי התיירס, הקקאו והמאגיי (סוג של אגאבה). הכובש הספרדי החריב תרבויות אלה במאות ה-15 וה-16, בשלב המוקדם של עיצוב העולם הקפיטליסטי.

שחזור מקדש מאיה בגודל טבעי מקדם את פני הבאים לתערוכה, ודרכו נחשף עולם של אלים, מיתוסים ופולחנים עתיקים שהתפתחו בעקבות גידולים חקלאיים אלה.

פילוסופיה מרקסיסטית בפודקאסט

הפרק האחרון בפודקאסט "גל חדש", בהפקת סניף חדש ת"א, עוסק בפילוסופיה מרקסיסטית. במרכזו: שיחה עם טל גלעד, מתרגם ודוקטורנט לפילוסופיה. המראיין גולי דולב-השילוני מסר: "ניסינו לעמוד על ההבדל בין קומוניזם כגישה פוליטית למרקסיזם כמסגרת תיאורטית, דרך הצגת התיאוריה של הוגה הדעות הצרפתי לואי אלטוסר – אותו גלעד תרגם". ועוד: "שאלנו מתי התחיל מרקס להיות מרקסיסט, ומה המשמעות העמוקה של מושגים כמו ניצול, ניכור ומהות האדם".

לואי אלטוסר (1918-1990) נולד באלג'יר ולימד באקול נורמל סופרייר בפריס. היה דמות אקדמית בולטת בקרב פעילי המפלגה הקומוניסטית הצרפתית.

פרויקט במוזיאון ת"א אנטי מיפוי נגד שכחה

במוזיאון תל-אביב מוצג בימים אלה הפרויקט המשותף של האמנים מיקי קרצמן ושבטאי פינצ'בסקי "אנטי מיפוי", המשתמש בפרקטיקה האמנותית כדי לייצר מפות אלטרנטיביות לאלו המסדיות.

הפרויקט מתייחס לראייה כחלק מזכויות הפרט המהותיות (בדומה לחופש הביטוי, הזכות למשפט הוגן וחופש התנועה). באמצעות שינוי קנה המידה, הוא מאפשר לראות מקומות ש"נעלמו" מהמפות הרשמיות המקוונות או המודפסות. האמנים משתמשים בשפת הצילום, תוך נקיטת אסטרטגיות שונות – צילום ישיר באתר, צילום פנורמי וצילום אווירי באמצעות רחפן – על מנת להנכיח מקומות אלה באמצעות תיעוד של אדריכלות מקומית ושל חיים במקומות שנויים במחלוקת.

במשך כמה שנים תרו קרצמן ופינצ'בסקי את הארץ וצילמו אתרים שעליהם ניטשת מלחמה בשטח ובתודעה: כפרים פלסטיניים שנהרסו ב-1948, יישובים ערביים-בדואים לא מוכרים ומקומות שונים לאורך תוואי הקו הירוק. בעזרת טכנולוגיות שונות, יצרו השניים מיפוי מפורט של פני השטח בישראל בדיוק במקומות שאותם ביקשה המדינה למחוק, לטשטש ולהסתיר.

המטרה, הסביר קרצמן בראיון שהתפרסם במוסף "הארץ", הייתה להראות מקומות שלא מוצגים במפה משתי סיבות: ראשית, כי שמותיהם נמחקו לחלוטין (או במקרה הטוב הוחלפו במילה "חירבה"), ושנייה, כוסו ביערות קק"ל, ביישובים חדשים או בבסיסים צבאיים; ושנית, מפני שתוואי הכפרים אינו נקלט בצילומי הלווין בעלי הרזולוציה הנמוכה. התיקון לחוק האמריקאי אמנם בוטל לפני כמה חודשים, אבל שירותי הלוויין, ובראשם זה של גוגל, עדיין לא עדכנו את המפות שברשותם.

השניים צילמו גם בכפר הבדואי אל-עראקיב ליד באר שבע, שהיה לסמל מאבק לאחר שנהרס ונבנה מחדש יותר מ-100 פעמים. "שוטטנו שם במשך כמה שעות כדי למצוא שרידים של הכפר", סיפר פינצ'בסקי, "רק כשהעלינו את הרחפן הבנו שהכפר נמצא ממש מתחתינו. מהאוויר הבחנו בסימנים של גריפת אדמה מסיבית, עדות לדחפורים שהרסו את הבתים ויישרו את הקרקע".

הפגינו נגד הקטל בענף הבנייה

הקטל בענף הבנייה נמשך. עובד בן 40 נהרג השבוע (21.7) בעכו כשנפגע מחפץ כבד שנפל באתר בנייה ברחוב הכרם. חבריו סיפרו שהוא נפגע מפלטת ברזל. צוותי חצלה שהגיעו למקום קבעו את מותו.

יצוין ששישה עובדים נוספים נהרגו בשבוע שעבר בתאונות עבודה; שלושה פועלים נהרגו תוך פחות מ-12 שעות (13.7). בעקבות הקטל בבנייה, עשרות פעילי חד"ש הפגינו ביום שישי (16.7) מול אתר בנייה של חברת גינדי ברחוב קרליבך בתל-אביב, במקום בו פעלה מערכת העיתון "מעריב". הם אף חסמו את הכניסה לאתר בו נהרג עובד הגיאורגי, ראמיז קנטריה, שנפל את מותו ביום שני ה-5 ביולי.

לקראת המחאה נמסר מחד"ש ש"העובד שנהרג הוא קורבן נוסף של הזנחה מתמשכת של בטיחותם ושלומו של עובדי הבניין מצד בעלי ההון – הקבלנים והיזמים – ומצד הזרועות השלטון שאמורות לפקח על אתרי הבנייה ולאכוף את כללי הבטיחות. בואו לעמוד איתנו בתביעה לחיים לפני רווחים, צדק וביטחון לכל עובדי הבניין".

למחרת, ערב תשעה באב (מוצ"ש) קבוצת פעילים דתיים ערכה בירושלים אירוע לזכרם של קורבנות תאונות הבניין. אנשי "מעגלי צדק" קראו את מגילת איכה תחת קיר פועלי צדק, המוקדש להרוגי ונפגעי תאונות עבודה, בפייר קניג 37 פינת פועלי צדק 2 בתלפיות.

קבוצת הפעולה "מעגלי צדק" שואפת לשים על סדר היום הציבורי את הסוגייה הבווערת של תאונות בענף הבנייה. הפעילים אף פרסו מיצגי מחאה וזיכרון ברחבי גוש דן, באתרי בנייה בהם אירעו בשבוע שעבר תאונות קטלניות. "המיצגים נועדו ליצור זעזוע וחשבון נפש", הדגישו.

מק"י - המפלגה הקומוניסטית הישראלית

אבלים על מותו של המזכ"ל לשעבר, חבר הכנסת ועורך "אל אתיחאד"

מוחמד נפאע

מק"י - המפלגה הקומוניסטית הישראלית

אבלים על מותו של ראש מועצת ראמה וממנהיגי יום האדמה

ג'ורג' קסיס

חד"ש - החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון

ממשתתפת בצערו של ראש מועצת ג'לג'וליה

דרוויש ראבי ומשפחתו

על מות אמו

<< המשך מעמוד השער

משבר הדיור

אלא שבישראל כמו בישראל – הדיור הציבורי הוזנח לאורך עשרות שנים, וכעת שיעורו נמוך מאוד (פחות מ-2% מסך הדיירות בישראל). הדיירות במצב תחזוקתי לקוי, הקריטריונים לזכאות מחמירים מאוד, רשימות ההמתנה מתארכות ונמשכים הפינויים המשליכים דיירים לרחוב. כמו כן, מזה שנות דור המדינה הפסיקה לבנות דירות לרכישה עבור מחוסרי הדיור ואף קבלת משכנתה נעשתה בלתי אפשרית עבור כ-90% מהשכירים.

ממשלה החדשה שלא מבשרת שינוי

ברומה למדיניות שנקטו בשנים האחרונות ממשלות הימין בראשות בנימין נתניהו, מסתמן כי גם הממשלה החדשה ממשיכה לדבוק במדיניות דיור קפיטליסטית ניאו-ליברלית של "שוק חופשי", תוך התבססות על בנייה פרטית והתעשרות הקבלנים. בקווי היסוד של הממשלה, בהכרזות שהשמיעו עד כה שרי הממשלה החדשה, בהצעת התקציב ובחוק ההסדרים המוצע לא באה לידי ביטוי מחויבות כלשהי לשינוי מדיניות ולהעמדת חלופה ל"כוחות השוק" – קרי: דיור ציבורי או בבניה ללא מטרות רווח.

כל עוד לא יהיה שינוי במדיניות הממשלתית, ימשיכו ההתבטאויות מצידם של שרי הממשלה על משבר הדיור להיות אמירות ריקות, והמחויבות הממשלתית לדיור בר-השגה לכלל האוכלוסייה, יהודים וערבים כאחד ולעובדים בפרט, תמשיך להיות בבחינת אות מתה. בינתיים תאגדי הבנייה הגדולים מחייכים כל הדרך אל הבנק.

ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי - ת"א

קובה: בין מחאה למהפכה

שיחה עם ד"ר אפרים דויד

יום חמישי, 22.7, בשעה 18:30; אחד העם 70, ת"א

מועדון הקולנוע בגדה השמאלית

"בן" - מהדי ברזאוי

טוניסיה, 2019 (96 דקות, ערבית - תרגום לאנגלית)

מוצ"ש, 24.7, בשעה 20:00; אחד העם 70, ת"א

חד"ש - ירושלים

הפגנה נגד הנישול בשייח' ג'ראח

לקראת הדיון בבג"צ

יום שישי, 30.7, בשעה 16:30

השבוע באתר "זו הדרך"

מאבק עובדי מקורות בהפרטה, מאות אלפים הפגינו בקובה למען הסוציאליזם, מורי הדרך נותרו ללא פרנסה, ועוד...

zoha.org.il

ת"ד 26205, ת"א 6126102, מל' 03-6293944

zohaderekh@gmail.com